فستیوال موسیقی مردمی «کوچه» مورد توجه اهالی فرهنگ و رسانه‌ها قرارگرفته است

به کوچه‌های بوشهر گوش دهید

عاطفه جعفری
خبرنگار گروه فرهنگ

از فستیوال کوچه، عکس‌ها و ویدئوهایی در فضای مجازی منتشر می‌شود که هرکجای ایران باشید و آن را ببینید شما را به جای دیگری از ایران پرتاب می‌کند. جماعتی کنار هم نشسته‌اند و این موسیقی است که همچون گرمای جنوب دل‌تان را به شوق دیدن اجراها گرم می‌کند. سومین دوره فستیوال موسیقی کوچه در شهر ساحلی بوشهر برگزار می‌شود. برنامه‌ها هم از سوم اسفندماه به مدت یک هفته تا سه‌شنبه هشتم اسفندماه اجرا شدند. از همان دوره اولی که این جشنواره موسیقی در سال ۱۳۹۶ آغاز شد، توانست توجه بسیاری از هنرمندان را به خود جلب کند. کامل‌ترین تعریف از این جشنواره را باید در تمایز آن با دیگر برنامه‌های فرهنگی و رویدادهای موسیقی جست‌وجو کرد؛ مردمی بودن، شیوه‌های اجرای خودمانی و خالی از هرگونه اطوارهای مهندسی شده، جوری به دل مخاطب می‌نشیند که برای سال آینده‌اش هم برنامه‌ریزی می‌کند تا در این برنامه حاضر شود. فستیوال کوچه، موسیقی را از سالن‌های کنسرت گران‌قیمت به بافت تاریخی بوشهر آورده است.

استخراج و صادرات موسیقی از بوشهر به ایران

اگر پیرسند بوشهر را به چه می‌شناسید قطعا یکی از ویژگی‌هایی که بیشتر تکرار می‌شود آواهای آهنگین و موسیقی این منطقه است. موسیقی جنوب پر از هیجان و شور است و نوازندگان با سنج و دمام، نی‌انبان و عود جادوی بی‌نظیری را به وجود می‌آورند. محسن شریفیان، نوازنده بوشهری درباره حضور و قواره موسیقی در زندگی مردم این منطقه گفت: «همیشه گفته‌ام موسیقی جنوب ایران از تولد تا مرگ همراه آدم است و درگیر مشخصات خاص آدم‌هاست. در شادی و غم‌های آنها و بیانگر شیرمردی و دلیرزنی، جنگ، عشق، حال کودکان و در تمام وقت‌ها کنار آدم‌ها بوده و مردم جنوب با آن زندگی کرده‌اند.» شور و حرارت موسیقی این منطقه بهترین اسباب و البته مهم‌ترین دلیل برای برگزاری فستیوالی بود که هنرمندان بومی چهار نقطه ایران را به این شهر فرامی‌خواند. احسان عبدی‌پور، فیلمساز بوشهری یکی از بنیانگذاران برگزاری فستیوال کوچه است و درباره ایده شکل‌گیری این رویداد گفت: «ایده شکل‌گیری این فستیوال از کافه لاله اسکندری در تهران شروع شد، زمانی که هنرمندان محلی هرمزگان در آنجا برنامه اجرا می‌کردند. من و ادریس برادرم همان جا تصمیم گرفتیم فراخوانی بدهیم تا هنرمندان مختلف را از چهارگوشه ایران جمع کنیم تا در روز بوشهر که ۱۸ اسفند است آهنگ‌هایی محلی از نواحی مختلف ایران در بوشهر نواخته شود.» دوره اول فستیوال کوچه در سال ۱۳۹۶ و در کافه حاج رئیس برگزار شد. ویدئوها و عکس‌های کنسرت‌های ساده، خودمانی و مهیج نظر بسیاری را جلب کرد. اسفند ۱۳۹۷ دوره دوم فستیوال کوچه برگزار شد؛ این بار مفصل‌تر و با حضور تماشاگران بیشتر، اما بازهم در همان کافه حاج رئیس. کوچه‌ای‌ها خود را برای میزبانی دوره سوم فستیوال کوچه در اسفند ۱۳۹۸ آماده کرده بودند که با شیوع کرونا، همه برنامه‌ها لغو شد. از آن سال به بعد تا اسفند ۱۴۰۱ این رویداد برگزار نشد تا اینکه سومین دوره فستیوال موسیقی کوچه بوشهر از سوم اسفندماه تا هشت اسفند ۱۴۰۲ در عمارت حاج رئیس برگزار شود. در روزهایی که برای یک پرشور و حرارت فرهنگی ایده‌ها به بن‌بست تکرار و کلیشه می‌افتند فستیوال کوچه موسیقی را بهانه کرده تا حال مردم این منطقه را خوب کند. عبدی‌پور در این باره اظهار کرد: «من تنها دلم می‌خواست کوچه اتفاقی باشد که حال آدم‌ها در آن خوب باشد، هدف ما این بود که طی چند روز برگزاری، یک جشنواره تخصصی داشته باشیم و حالا این اتفاق رخ داده و شهر ما تبدیل به یک برند برای جذب گردشگر شده است. اساس این فستیوال مغایر با تجارت است و در اساسنامه آن این است که تجارتی رخ ندهد و همین که ریالی از بیت‌المال وارد آن نشود. امسال تمرکز و نقطه ثقل این فستیوال را گسترده‌تر کردیم و همچنین رویدادهای رایگانی را تدارک دیدیم زیرا می‌خواهیم همه مردم بیایند و هر کدام چند نفر همراه با خود بیاورند که این مساله بسیار مهمی است، تشویق دیگران به حضور در این رویداد مهم موسیقی نواحی!»

در دوره سوم فستیوال چه گذشت؟

برای سال سوم تدارک زیادی دیدند و مانند سال دوم بلیت‌ها در کمتر از چند ساعت به فروش رسید. ادریس عبدی‌پور، دبیر فستیوال موسیقی کوچه معتقد است در این دوره برنامه‌های جانبی متنوعی تدارک دیده شده تا مخاطبان فقط موسیقی نبینند. در نخستین شب کنسرت «شب موسیقی افغانستان» با هنرمندی کبیر معصومی در دو سانس به اجرا درآمد که سانس دوم خارج از برنامه و تنها به دلیل استقبال غیرمنتظره مخاطبان به اجرا گذاشته شد. در شب افتتاحیه اسکله شیلات (محله صلح‌آباد) مراسم «شب نیمه» شامل قصه‌ها و ترانه‌های کار روی دریا با اجرای ناخدا عبدالرسول غریبی برگزار شد. در شب دوم کنسرت «شب موسیقی بلوچ» با هنرمندی فاروق رحمانی و کنسرت «شب موسیقی میناب» هم با هنرمندی حسین اصیلی به اجرا در آمد. در ساعت ۲۲ همان شب، ویژه‌برنامه «شب‌های نامنظم» با محوریت قصه جنگ‌های پارتیزانی و روایتگری احسان عبدی پور از دلاورمردی‌های شهید علیرضا ماهینی در هتل ژرمانسیکا اجرایی شد؛ برنامه‌ای که بسیار مورد استقبال قرار گرفت. در سومین شب از فستیوال موسیقی کوچه کنسرت «شب موسیقی بوشهر» با هنرمندی امین فیروزپور و کنسرت «شب موسیقی عرب» اجرا شد. همچنین مراسم شب شروه در ساعت در محله بهبونی و «شب ناداستان» با اجرای احسان عبدی پور و داریوش غریبی برگزار شد. شب چهارم کنسرت «شب موسیقی کرد» با هنرمندی عادل کمالی و کنسرت گروه «سیریا» و در کنارش شب برنامه قصه‌های عامیانه با اجرای سروش صحت برگزار شد. ویژه‌برنامه «داستان‌های بومی و زندگی معاصر و یادنامه منوچهر آتشی» با اجرای اردشیر رستمی اجرا شد. اجرای شب ششم اسفندماه کنسرت «شب موسیقی آذربایجان» با هنرمندی وحید اسداللهی بود که برگزارکنندگان اعلام کردند این برنامه به دلایلی اجرا نمی‌شود. اما احسان عبدی‌پور به همراه محمد بحرانی همان قصه‌گویی‌هایی که از ابتدای برگزاری این فستیوال را در ذهن داشتند اجرا کردند و مورد استقبال هم قرار گرفت. دوشنبه هفتم اسفند، کنسرت «او و دوستانش» و کنسرت «شب موسیقی لرستان» با هنرمندی فرج علیپور به ترتیب در عمارت حاج رئیس به اجرا درآمد و ویژه برنامه شب دهم با محوریت سینه‌زنی بوشهری (ماجراها و آواها) در میدان پریزاد روستای هلیله برگزار شد. ادریس عبدی‌پور، در مورد برنامه‌های ویژه این دوره از فستیوال گفت: «برگزاری تورهای بوشهرگردی در قالب نخلستان‌گردی و بازدید از کارگاه صنایع‌دستی، بازدید از نیایشگاه‌مند، کلوت‌های مند و آرامگاه جهازها، کوه نمک جاشک و بوشهرگردی در بافت تاریخی شهر بوشهر از جمله برنامه‌های سومین فستیوال موسیقی کوچه بود. کارگاه تخصصی گردشگری با عنوان «مکتب کوچه» از جمله برنامه‌های شاخص فستیوال است که در این بخش کارگاه سفر با طعم‌ها و مزه‌ها (تجربه طبخ و سرو خوراک‌های دریایی) با اجرای اکبر شایان خواه، سفر با بالون رویافروشی (شناخت و کارکرد تولید محتوا) با اجرای اشکان بروج، سفر با کوله‌پشتی صدا (شناخت و تمرین تکنیک‌های ساخت پادکست) با اجرای شاهین بهرام‌نژاد، شهرزاد قصه‌گو (روزنگاری آغازی برای نوشتن قصه‌های سفر) با اجرای شهرزاد سفرجانی و سفر با جهاز میهمانی (شناخت و بازتعریف میهمان و میهمان‌نوازی) با اجرای امیدرضا کاظمی اجرایی شد.» کوچه‌ای‌ها به جز موسیقی برایشان برنامه‌های دیگر هم اهمیت دارد؛ برای همین است که در این دوره، نگاهی ویژه به قصه و قصه‌گویی داشتند. به گفته خودشان سعی کردند تا در سومین دوره در کنار موسیقی، رویداد و فرصتی برای بوشهرشناسی، رونق گردشگری و همچنین معرفی آداب و سنن استان بوشهر را هم در نظر بگیرند. جشنواره پخت غذاهای دریایی با عنوان «سحروک» داشتند که شامل پذیرایی سنتی از مخاطبان فستیوال بود. عکس‌ها و تصاویری که در فضای مجازی از این اتفاق بیرون آمد نشان از استقبال مردم و گردشگران داشت. نمایشگاه‌های مختلفی همچون صنایع‌دستی، لباس، بازی‌های محلی، کارگاه‌های تخصصی گردشگری، تورهای بوشهرشناسی، خوراک، نشست‌های ادبی و اکران فیلم نیز برگزار شد تا کسانی که موفق به خرید بلیت کنسرت‌ها نشدند، بتوانند از این برنامه‌ها استفاده کنند. این نمایشگاه‌ها نیز مانند کنسرت‌ها در بافت تاریخی بوشهر برگزار شد تا همان حس و حال را به مخاطب القا کند.

گروه‌های موسیقی چطور انتخاب شدند؟

شاید یکی از سوالاتی که از برگزارکنندگان این جشنواره می‌توان پرسید، این است که چطور گروه‌های موسیقی را انتخاب می‌کنند، حسین مظفری از اعضای برگزارکننده این فستیوال است و در این باره گفت: «هنرمندان حاضر در این فستیوال توسط هسته مرکزی فستیوال کوچه انتخاب می‌شوند؛ این گروه، گروه‌های موسیقی در سراسر کشور را رصد و از جذاب‌ترین‌ها برای شرکت در فستیوال دعوت می‌کند. گروه موسیقی‌ای انتخاب می‌شود که وفادار به اقلیم و فرهنگ منطقه باشد و کارهایش رویکرد فرهنگی و قومی داشته باشد؛ به عبارتی این گروه یک بیس فولک، فیوژن یا پست‌مدرن به اقوام و فرهنگ‌ها داشته باشد. ویژگی دوم، اجرای قوی و استیجی است که بتواند مخاطب را تهییج و جذب کند. البته ما گروه‌های موسیقی فولکور و سنتی قوی داریم که حتی با وجود اجرای قوی و فاخر، نمی‌توانند مخاطب عام جوان را جذب و سرگرم کنند. مخاطب اصلی فستیوال کوچه در بوشهر نسل نوجوان و جوان است و این اجراها باید توانایی جذب این گروه سنی را داشته باشد.»

قصه‌ها هم به بوشهر سفر کردند

یکی از نقاط تمایز فستیوال ۱۴۰۲ کوچه، حضور و نقش‌آفرینی مفهوم قصه و قصه‌گویی بود. اتفاقی که با حضور محمد بحرانی، سروش صحت و اردشیر رستمی رقم خورد. برای هرکدام از این میهمان‌ها، موسیقی جنوب و اتمسفری که به‌واسطه آن در این شهر شکل گرفته جذابیت خاصی دارد. محمد بحرانی درباره این اتفاق هنری گفت: «رسانه‌ها در سال‌های گذشته از موسیقی نواحی غافل شدند و اکنون وقت آن است که این اتفاق به شکل معکوس رقم بخورد تا این گنجینه به خوبی در کانون توجه بیاید. برای فستیوال موسیقی کوچه در بوشهر کارهای انجام‌نشده زیادی باقی مانده است که رفته‌رفته باید شاهد آن باشیم. بوشهر این روزها به یکی از کانون‌های مهم گردشگری در کشور تبدیل شده که در کنار فستیوال باید به ظرفیت فرهنگ غنی بی‌بدیل مردمان خونگرم و میهمان‌نواز این خطه اشاره کرد.» بحرانی که مردم جنوب و آن خطه همیشه برایش در اولویت بوده است و انگار کارش با موسیقی جنوبی گره خورده، گفت: «امید است با حمایت از گروه‌های موسیقی نواحی و رونق بخشی به فعالیت‌های هنری آنان، گروه‌های موسیقی نواحی بیشتر در معرض دید هموطنان قرار گیرد. استقبال از فستیوال کوچه در بوشهر آن هم در سطحی فراتر از انتظار نشان داده این رویداد فرهنگی و هنری توانسته به خوبی نیاز و ذائقه مخاطبان را شناسایی کند.» بحرانی معتقد است که این فستیوال یک رخداد فرهنگی بی‌نظیر در ایران است که باید دامنه‌اش در سایر شهرها نیز بروز و ظهور پیدا کند، او افزود: «برگزاری این رویدادها می‌تواند برای معرفی فرهنگ غنی مردم فراتر از یک شهر باشد؛ چراکه تجربه موفق این رویکرد در شب افتتاحیه فستیوال موسیقی کوچه با کنسرت «شب افغانستان» به خوبی رقم خورده است.»

موثرتر از کنگره‌های گران

همان‌طور که بالاتر اشاره کردیم یکی از برنامه‌های امسال روایت و قصه‌گویی بود. در یکی از شب‌های برگزاری این فستیوال ویژه‌برنامه‌ای با عنوان «شب‌های نامنظم» با محوریت قصه جنگ‌های پارتیزانی با روایتگری احسان عبدی پور از دلاورمردی‌های شهید علیرضا ماهینی برگزار شد که چند نفر از همرزمان شهید هم در برنامه حضور داشتند. حبیب احمدزاده متولد آبادان است اما پدرش اهل دلوار شهرستان تنگستان در استان بوشهر است. او در صفحه اینستاگرامش در چند پست به این برنامه اشاره کرد و با اشاره به برنامه «شب‌های نامنظم» نوشت: «کاری که احسان عبدی پور با دوستانش الان و همین شب‌ها در حال انجام است که وسط جشن و موسیقی یک عده جوان، سالگرد شهادت شهید ماهینی را با خاطره‌گویی چند تا از همرزمانش را بگیرد، هیچ کنگره شهدایی با آن همه هزینه جرات و عرضه انجامش را ندارد. هر که می‌خواهد بدش بیاید. من که اینجا نشستم دارم یاد می‌گیرم.» او در پستی دیگر ضمن استقبال از پخش فیلمش در این جشنواره نوشت: «دیشب ساعت یک‌ونیم شب پس از چند ساعت اجرای موسیقی جنوبی این همه جوان مشتاق نشسته‌اند تا پرده نمایش، نصب شود تا فیلم (معجزه بناسان) با شرکت جناب پرویز پرستویی، پروفسور فرای لینگر و خانم دکتر تسویا با مضمون (جانبازان شیمیایی) برایشان نمایش داده شود.» احمدزاده در بخش دیگری از این پست نوشته است: «این جلسه با شور و شوق عده‌ای از همین جوانان پرسشگر تا حدود ساعت چهارونیم صبح در داخل و تا حدود اذان صبح در بیرون سالن به طول کشید. با شوق یا تاسف شاید بتوان گفت: خاک پاک ایران بر سر ما، البته ان‌شاءالله با افتخار بر سر خودم و بدون این پسوند (پاک ایران) ان‌شاءالله بر سرکم‌کاران اکثرا مسئول فرهنگی! و در انتها آقا احسان عبدی پور هنرمند عزیز و یارانت با تمام وجود تعظیم تمام قد در مقابل‌تان رفیق.»

بررسی چند نمونه موسیقی نواحی در نقاط مختلف ایران

پژواک سوگ و سور از دل تاریخ

مریم فضائلی
خبرنگار

در ادامه چند نوع موسیقی محلی در نقاط مختلف ایران را مرور کردیم.

اگر از زیست شهری خارج شویم و به زندگی افراد در روستاها، بنادر، عشایر و کوچ‌نشینان وارد شویم، زمزمه‌های زیر لبی یا دسته‌جمعی مردم در آن مناطق اتفاقی جذاب محسوب می‌شود. این آوا و نواها جزئی از موسیقی است که در انتقال فرهنگ بسیار کمک می‌کند. موسیقی یکی از ابزارهایی است که برای شناخت فرهنگ یک منطقه می‌توان از آن استفاده کرد. موسیقی نواحی با نام‌های دیگری مانند، موسیقی بومی، مردمی و محلی شناخته می‌شود و به‌گونه‌ای است که ریشه در نغمه‌ها، سازها و نواهای مناطق گوناگون ایران دارد. موسیقی فولکور یا همان موسیقی نواحی، عامیانه‌تر از موسیقی سنتی است که شامل آوازهای محلی، آواهای اعتراضی، انواع لالایی‌ها، ترانه‌های بزمی و رزمی و... می‌شود. از جهت اهمیت موسیقی نواحی می‌شود او را کمپلکس فرهنگی دانست؛ چراکه موضوعات دینی، اخلاقی، دلاوری‌ها، تاریخ، شعر و ادبیات و موارد دیگری که در فرهنگ ما تاثیرگذار است، در دل این موسیقی وجود دارد. موسیقی مردمی توسط اهالی آن منطقه و حین انجام فعالیت روزمره مانند کشاورزی، ماهی‌گیری، قالب‌بافی و... خوانده می‌شود. به‌خاطر همین است که موسیقی نواحی سینه به سینه از گذشتگان به دست ما می‌رسد. در موسیقی مردمی بداهه‌پردازی یک ویژگی شاخص است. بر خلاف موسیقی غربی و کلاسیک که برای هر ساز هارمونی و نت مشخصی نوشته شده، در موسیقی نواحی این قواعد وجود ندارد. به‌طوری که شاید در یک منطقه هر راوی با توجه به روحیات شخصی خودش یک مقام را می‌نوازد. متاسفانه به دلایل مختلفی در طول زمان به نواهای محلی بی‌مهری شده است و اگر این روند بی‌توجهی استمرار داشته باشد بخش مهمی از فرهنگ یک ملت که اتفاقا نیازمند پاسداری و توجه ویژه است به تدریج فراموش خواهد شد.

تقسیم‌بندی موسیقی به انواع مختلفی انجام می‌شود. موسیقی نواحی معمولا براساس ناحیه پیدایش تقسیم‌بندی می‌شود. موسیقی بندری، سیستان‌وبلوچستان، شمال خراسان، آذربایجان و... انواعی از موسیقی نواحی در ایران هستند. نوع دیگری که می‌توان آن را دسته‌بندی کرد براساس قومیت‌های گوناگون است؛ بختیاری، لری، ترکمن، گیلکی و... جزء این دسته حساب می‌شوند.

موسیقی بندری

همه ما حتما موسیقی شاد جنوب ایران را شنیده‌ایم. موسیقی که از طبیعت گرم جنوب وام گرفته است و نتیجه‌اش نوایی سرشار از شور، شوق و حرارت است. در تاریخ آمده است که از بنادر برای خرید و فروش یا پهلو گرفتن کشتی‌ها به قصد تجارت برده استفاده می‌شد. بردگان برای کم شدن درد و رنج‌شان به موسیقی پناه می‌بردند. به مرور زمان این نوع از آواها رنگ و بوی محلی به خود گرفت و موسیقی بومی هرمزگان و نوار ساحلی جنوب ایران متولد شد. در موسیقی جنوبی بیشتر سازهایی که استفاده می‌شود از نوع کوبه‌ای و بادی هستند.

نیمه‌خوانی

مردم نوار جنوبی کشور از موسیقی فقط در مواقع شادی استفاده نمی‌کنند و حین صیادی هم آنها را مشغول «نیمه‌خوانی» می‌بینیم. نیمه‌خوانی معمولا در میان جاشوان و باربران تخلیه لنج‌ها و قایق‌ها رواج دارد. یکی به‌عنوان سرخوان بیتی یا واژه‌ای را می‌خواند و بقیه اعضا او را با کلماتی مانند هله‌مالی همراهی می‌کنند. این موسیقی باعث می‌شود افراد روی ریتم پارو بزنند و کمتر احساس خستگی کنند.

موسیقی زار

موسیقی در جنوب کشور جزء یکی از رکن‌های اصلی فعالیت آنهاست. در آیینی به اسم «مراسم زار» کارکرد درمانی موسیقی اهمیت زیادی پیدا می‌کند. موسیقی جنوب به دو بخش بندرعباس و بوشهر تقسیم‌بندی می‌شود. موسیقی بندرعباس بیشتر با ریتم‌های عربی کشورهای حوزه خلیج‌فارس آمیخته است. البته در شهرهایی مثل آبادان، ما هر دو نوع موسیقی را می‌بینیم.

یزله

یزله یا هوسه نوعی شعر حماسی رایج در جنوب ایران است. این نوع از شعر به‌صورت مخصوص در خوزستان و عمدتا توسط عشایر عرب اجرا می‌شود. در بوشهر هم این نوع شعر بعضا همراه با کوباندن پا بر زمین و به‌صورت دسته‌جمعی اجرا می‌شود. یزله هم در مراسم عزاداری مانند محرم و صفر و هم در مراسم شاد برگزار می‌شود.

موسیقی سیستان‌وبلوچستان

موسیقی بلوچستان یکی از قدیمی‌ترین موسیقی‌های بومی ایران حساب می‌شود. ساز دهل، با قدمت هزاره‌ای که دارد جزء سازهای قدیمی جهان حساب می‌شود که در جشن‌ها و سرورها از به کار گرفته می‌شود. موسیقی بلوچستان با توجه به فرم، محتوا و ترکیب‌بندی سازها به انواع مختلفی تقسیم می‌شود.

موسیقی سوت: رایج‌ترین و عامیانه‌ترین نوع موسیقی در کل بلوچستان سوت است که نازینک هم گفته می‌شود. مضامین اشعار در سوت، اغلب وصف طبیعت، یار، دیار و دلتنگی است. می‌توان گفت اغلب قطعاتی از موسیقی بلوچی که در رسانه‌ها پخش می‌شود سوت است چون تا حدود زیادی شادتر و عامیانه‌تر از انواع موسیقی دیگر است.

موسیقی شاعری: این موسیقی با نام‌های دیگری چون حماسی و شروندی هم شناخته می‌شود و قلب تپنده موسیقی بلوچستان است. شعرهایی که در این موسیقی خوانده می‌شود و زهیروگ‌هایی که نواخته می‌شود شناسنامه موسیقی و فرهنگ بلوچ هستند. یکی از مهم‌ترین دلایل اهمیت موسیقی شاعری این است که مضامین و محتوای اشعار و کلام آن بسیار گسترده است. داستان‌های حماسی، عاشقانه، مذهبی، قومی، جنگی، پندآموز و... موضوعاتی هستند که در این نوع از شعر شنیده می‌شوند. در موسیقی شاعری تنها دو ساز «سروز» و «تنبیرگ» مورد استفاده قرار می‌گیرد.

موسیقی آذربایجان

موسیقی آذری یکی از شاخه‌های فرهنگ آذربایجان و افراد ترک‌زبان در ایران است. در این سبک مضامینی مانند شادی، شجاعت، عرفان یا سوز دل وجود دارد. موسیقی و زبان شعر آذربایجانی‌ها به چندین ژانر تقسیم می‌شود که شامل: دسترنج، معیشت، تاریخ و مراسم تشریفاتی است. سبک‌های این نوع از موسیقی برگرفته از سبک موسیقی شوروی سابق بوده است که با موسیقی ترکی ایران فرق دارد. این اتفاق به این خاطر است که زمانی آذربایجان ایران تحت حمایت شوروی سابق بوده است.

موسیقی محلی: «عاشیق‌ها» عرفا و نغمه‌سرایان سیاری هستند که ساز می‌نوازند و آواز می‌خوانند. پیش از جا افتادن لغت «عاشیق» این صنف با کلمه ترکی «اوزان» شناخته می‌شد. عاشیق‌ها اغلب در بداهه‌خوانی مهارت دارند و شعر و آهنگ تصنیف‌های خودشان را هم گاهی خودشان می‌سازند. محتوای این نوع از اشعار داستان‌های غیرحماسی و حماسی است که همراه با رقص و موسیقی و شعر اجرا می‌شود. این عاشیق‌ها را افرادی آوازه‌خوان مسافر با ساز می‌شناختند. آهنگ‌های آنان بداهه و با ساز لوت اجرا می‌شود.

سبک بزمی: پیچیده‌ترین و شگفت‌انگیزترین سبک موسیقی آذری، سبک بزمی است که بخش عمده‌ای از موسیقی آذری را با محتوای عشق خالص، زیبایی عشق، جدایی، انتظار، غم و اندوه، سوز دل و... شامل می‌شود. در این سبک گروهی از مردم آذری دست در دست هم دایره‌وار کنار یکدیگر می‌ایستند و آوازخوان با شعری دوبیتی و تکرار دائم بیت‌ها آنها را هدایت می‌کند.